

Bosna i Hercegovina
SUD BOSNE I HERCEGOVINE
S A R A J E V O
Broj: KŽ-19/09
Sarajevo, 30.06.2009. godine

Sud Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija Meddžide Kreso, kao predsjednika vijeća, te sudija Dr Miloša Babića i Nedžada Popovca kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog saradnika Lejle Garaplija kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Stanković Ranka i dr., zbog krivičnog djela omogućavanje bjekstva licu lišenog slobode iz člana 375. stav 1. Krivičnog zakona RS, falsifikovanja isprave iz člana 377. stva 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS, te krivičnog djela nesavjesnog rada u službi iz člana 354. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS, povodom žalbe Tužilaštva Bosne i Hercegovine izjavljene protiv presude Suda BiH broj X-K-07/387 od 03.02.2009. godine, na sjednici održanoj u prisutnosti optuženih Krsmanović Mile, Blagojević Miroslava, Vrečo Zdravka, Mašić Dragana, Vilotić Srdana, Prodanović Mire i Milošević Gorana i njihovih branilaca, adovakata, te tužioca Tužilaštva Miroslava D. Markovića, a u odsustnosti uredno obavještenih optuženih Stanković Ranka, Davidović Brankice i Dragičević Ranke, dana 30.06.2009. godine, donio je

R J E Š E N J E

Uvažava se žalba Tužilaštva Bosne i Hercegovine, ukida presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj X-K-07/387 od 03.02.2009. godine, pa se predmet vraća prvostepenom sudu kao nadležnom sudu radi provođenja postupka.

O b r a z l o ž e n j e

A - Presuda;

Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj: X-K-07/387 od 03.02.2009. godine, prvostepeni sud je u odnosu na optužene Stanković Ranka, Davidović Brankicu, Dragičević Ranku, Krsmanović Mila, Blagojević Miroslava, Vrečo Zdravka, Mašić Dragana, Vilotić Srdana, Prodanović Miru i Milošević Gorana, temeljem člana 283. tačka a) ZKP BiH, odbio optužbu da je optuženi Stanković Ranko počinio krivično djelo omogućavanje bjekstva licu lišenog slobode iz člana 375. stav 1. KZ RS, Davidović Brankica krivično djelo falsifikovanje isprave iz člana 377. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS, primjenom člana 24. KZ RS, Dragičević Ranka krivično djelo falsifikovanje isprave iz člana 377. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS, Krsmanović Mile, Blagojević Miroslav, Vrečo Zdravko, Mašić Dragan, Vilotić Srdan, Prodanović Miro i Milošević Goran, krivično djelo nesavjesnog rada u službi iz člana 354. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS.

Istom presudom, primjenom odredbe člana 189. stav 3. ZKP BiH, odlučeno je da će odluku o troškovima krivičnog postupka donijeti nadležni sud.

B-Žalba;

Protiv navedene presude žalbu je izjavilo Tužilaštvo BiH zbog bitnih povreda krivičnog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, sa prijedlogom da Apelaciono vijeće u smislu odredaba člana 314. stav 1. ZKP BiH, žalbu uvaži, te presudom preinači prvostepenu presudu.

Bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka g) ZKP BiH, Tužiteljstvo BiH nalazi u nepravilnom odbijanju optužbe zbog stvarne nenadležnosti. Žalbom Tužilaštvo ukazuje da je u optužnici broj: KT-265/07 od 02.09.2008. godine, navelo iscrpne razloge zbog kojih smatra da su ispunjeni uvjeti iz člana 13. stav 2. tačka b) Zakona o Sudu BiH, odnosno zbog kojih smatra da su u cjelosti zadovoljeni kriteriji „štetnih posljedica za Bosnu i Hercegovinu“ u smislu navedenog člana Zakona o Sudu BiH. U prilog navedenom zaključku, žalbom se ukazuje i na rješenja sudije za prethodno saslušanje Suda BiH, kojima su odbijeni kao neutemeljeni prethodni prigovori koji se odnose na nenadležnost Suda BiH.

Drugu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH, žalitelj nalazi u činjenici da prvostepeni sud nije primjenio odredbu člana 28. ZKP BiH. U tom smislu istaknuto je da su branitelji na pretpretresnom ročištu zakazanom u skladu sa članom 233a. ZKP BiH, ponovo isticali prigovore nenadležnosti Suda BiH, te da ih postupajući sudija, nije uputio na mjerodavno rješavanje takvih prigovora Vijeću iz člana 24. stav 7. ZKP BiH, nego je zakazao glavni pretres na kojem je postupajući po navedenim prigovorima, donio presudu kojom se optužba odbija.

Pogrešno utvrđeno činjenično stanje, Tužilaštvo BiH nalazi u pogrešno izvedenom zaključku suda da u konkretnom slučaju Sud BiH nije mjerodavan za postupanje. Naime, u tom smislu, žalbom se navodi da branitelji na pretpretresnom ročištu kao niti na glavnom pretresu nisu iznijeli nove činjenice i dokaze, u odnosu na one koje su sudu predočavane u vrijeme kada je o istima odlučivao sudija za prethodno saslušanje, i koji su odbijeni kao neutemeljeni.

Konačno, žalbom tužiteljstva ukazuje se i na određenu proturječnost kada je u pitanju obrazloženje pobijane presude, a u pogledu interpretacije člana 13. ZoS BiH. Navedena proturječnost, po navodima žalitelja ogleđa se u činjenici da se Tužilaštvu BiH zamjera zbog toga što nije dokazalo štetu u vidu narušenog ugleda države, dok u daljem tekstu obrazloženja svoju odluku o nenadležnosti Suda BiH opravdava gotovo istom argumentacijom, ali sa suprotnim predznakom, na način da izvlačenje krivičnih slučajeva iz redovnog sudskog sistema može proizvesti štetne posljedice u vidu nepovjerenja u dio sudskog sistema i sumnju u nezavisnost pravosuđa, te da preuzimanje od entitetskih sudova u nadležnost Suda BiH krivičnih djela općeg kriminala zbunjuje profesionalnu javnost, ne navodeći pri tome na koji način je moguće navedene tvrdnje realno provjeriti ili dokazati.

Odgovore na predmetnu žalbu Tužilaštva dostavili su branioci optuženih, sa prijedlogom da se ista odbije kao neosnovana i potvrdi prvostepena presuda Suda BiH.

C- Sjednica Apelacionog vijeća (član 304. ZKP BiH);

Na sjednici Apelacionog vijeća, koja je održana u smislu odredbe iz člana 304. ZKP BiH, tužitelj Tužilaštva BiH usmeno je iznio žalbene navode, te konstatovao da ostaje u cijelosti kod pisano iznesenih navoda i prijedloga u žalbi.

Branioci optuženih iznijeli su odgovore na žalbu Tužilaštva, ostajući kod pisano iznešenih odgovora na istu, sa prijedlogom da se žalba odbije kao neosnovana i potvrdi prvostepena presuda.

Optuženi Krsmanović Mile, Blagojević Miroslav, Vrečo Zdravko, Mašić Dragan, Vilotić Srđan, Prodanović Miro i Milošević Goran prihvatili su navode svojih branilaca, bez dodatnog izjašnjavanja u pogledu žalbenih razloga Tužilaštva BiH.

Nakon što je ispitana pobijana presuda u smislu člana 306. ZKP BiH, odlučeno je kao u dispozitivu rješenja iz slijedećih razloga.

D- Žalbeni osnov u smislu odredbe člana 297. stav 1. tačka g) ZKP BiH;

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka u skladu sa članom 297. stav 1. tačka g) ZKP BiH, postoji u situaciji kada je sud donio presudu, a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti.

U konkretnom slučaju, podnositelj žalbe ističe da je prvostepeni sud nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti, te na taj način počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka g) ZKP BiH.

Apelaciono vijeće je cijeneći navedeni žalbeni prigovor, našlo da je isti osnovan.

Naime, žalitelj temeljito i iscrpno izlaže hronologiju dešavanja u predmetnom krivičnom postupku i time osnovano ističe da je prvostepeni sud iznio pogrešan zaključak u pogledu stvarne nadležnosti ovog Suda u predmetnom slučaju. Prvostepeni sud u pobijanoj odluci neosnovano konstatuje da Tužilaštvo BiH nije objektivnim dokazima i provjerljivim činjenicama dokazalo da su izvršenjem krivičnih djela iz nadležnosti redovnih sudova Republike Srpske nastupile štetne posljedice po državu BiH, predviđene odredbama člana 13. stava 2. tačka b) ZoS BiH, pri tome posebno ističući da šteta u vidu narušenog ugleda države i njenih institucija mora biti realna i objektivno dokaziva činjenica, a ne apstraktna tvrdnja koju nije moguće provjeriti. Navedeni zaključci, po ocjeni ovog vijeća, nemaju potrebnu logičnu i činjeničnu osnovu, te zapravo ostavljaju utisak o površnoj ocjeni sveukupnih okolnosti predmetnog slučaja. Naime, jasno je da navedeni član 13. ZoS BiH zahtjeva obazrivo postupanje, budući da se istim taksativno ne navode kriteriji utvrđivanja stvarne nadležnosti Suda BiH kada su u pitanju krivična

djela utvrđena zakonima Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH, čime se ostavlja dojam o navodnoj konkurenciji nadležnosti, koja može prouzrokovati nepovjerenje u dio sudskog sistema i sumnju u nezavisnost pravosuđa. Međutim, sve navedeno ne znači da Sud BiH nema obavezu da u skladu sa članom 13. stav 2. tačka a) i b) ZoS BiH zasniva svoju nadležnost, upravo na posebnim okolnostima i uvjetima svakog konkretnog slučaja, čineći to na iscrpan i obazriv način, cijeneći svaki predloženi dokaz i činjenicu kako bi se opravdala odluka o eventualnoj nadležnosti Suda BiH za krivična djela propisana entitetskim krivičnim zakonima. Dakle, sama odredba člana 13. ZoS BiH, ne smije dovesti u pitanje valjano i pravično postupanje po istom, njena općenitost, zapravo ne bi trebala voditi do drugih krajnosti, odnosno do odluka kojima bi izbjegavali procesuiranje krivičnih djela propisanih entitetskim krivičnim zakonima, zato što postoji vjerovatnoća da će se pojaviti sumnja javnosti, pa čak i profesionalne, u nezavisnost pravosuđa. Ovakav stav ne smije stavljati u drugi plan konkretne okolnosti svakog pojedinog slučaja koji se cijene prilikom utvrđivanja stvarne nadležnosti Suda BiH u smislu člana 13. stav 2. tačka a) i b) ZoS BiH. U prilog navedenom zaključku Apelacionog vijeća, ističe se i iznešeni stav Ustavnog suda BiH u odluci broj U 16/08 od 28.03.2009. godine¹, u kojoj se između ostalog konstatuje da Ustavni sud smatra da odredba člana 13. stav 2. tačka b) ZoS BiH ne dovodi sama po sebi u pitanje „jednakost pred zakonom“, ali stvara obavezu Sudu BiH da o ovom principu vodi računa u svakom konkretnom slučaju.

Po ocjeni Apelacionog vijeća, prvostepeni sud je zapravo više vodio računa o „samoj nepovrijedivosti“ općenite odredbe člana 13. stava 2. tačke b), nego što je cijenio u konkretnom slučaju sadržaj sveukupnih okolnosti iz kojih nesumnjivo proizilazi nadležnost Suda BiH. Naime, prioriteta i ozbiljna obaveza Suda BiH, a koja proizilazi iz općenitog normiranja navedene odredbe, jeste da se kroz dosljedan razvoj sudske prakse utvrđuje sadržaj pravnih standarda propisanih u navedenoj odredbi i da u svakom konkretnom slučaju, s obzirom na date okolnosti, odluči da li su propisani uvjeti za nadležnost Suda BiH ispunjeni ili ne.

Pobijanom presudom, po ocjeni ovog vijeća, nisu na ispravan način cijenjene sve okolnosti konkretnog slučaja, pa samim tim nije pravilno izveden niti zaključak u pogledu stvarne nadležnosti Suda BiH u predmetnom krivičnom postupku.

E – Odredba člana 13. stav 2. tačka b) ZoS BiH;

Odredbom člana 13. stav 2. tačka b) ZoS BiH, predviđena je dakle, nadležnost Suda BiH za krivična djela propisana entitetskim krivičnim zakonima, ali pod uslovom da su izvršenjem krivičnog djela izazvane štetne posljedice za Bosnu i Hercegovinu ili štetne posljedice koje prelaze granice teritorije datog entiteta.

Naime, kada je u pitanju utvrđivanje kriterija „štetnih posljedica za Bosnu i Hercegovinu prouzrokovanih izvršenjem predmetnih krivičnih djela“, ovo vijeće nalazi da je Tužilaštvo BiH predložilo dostatne razloge iz kojih nesumnjivo proizilazi da je učinjenje predmetnih krivičnih djela izazvalo veoma štetne posljedice za BiH u vidu

¹ Odluka Ustavnog Suda Bosne i Hercegovine, broj: U 16/08;

bitno narušenog ugleda BiH i narušenog povjerenja u institucije BiH, da je poljuljano povjerenje građana u rad pravosudnih i drugih mjerodavnih organa, te posebno dovedena u pitanje efikasnost cjelokupnog krivično-pravnog sistema.

Činjenica da je krivični predmet protiv Radovana Stankovića, bio prvi predmet koji je Međunarodni sud za bivšu Jugoslaviju ustupio sudstvu BiH, te da je prebacivanje istog bio važan dio strategije za završetak rada Tribunala i da je predstavljalo iskazano povjerenje u cjelokupni domaći pravosudni sistem i njegovu sposobnost da se ozbiljno bavi procesuiranjem krivičnih djela ratnih zločina, ukazuje da je organiziranim bijegom takvog osuđenog lica sa izdržavanja kazne zatvora u trajanju od dvadeset godina zbog učinjenja krivičnog djela Zločin protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH, narušen ne samo ugled institucija Republike Srpske, kojima je i bilo povjereno osiguranje izvršenja kazne osuđenom licu za ratne zločine, nego i ugled institucija BiH uopće. Dakle, i izvan teritorije Republike Srpske.

Naime, predmetni slučaj se ne smije banalizovati i ocjenjivati na način kako je to učinjeno od strane prvostepenog suda, ističući u pobijanoj presudi hipotetički postavljano pitanje da li se ugled države BiH može narušiti bjekstvom „jednog“ osuđenika iz zatvorske ustanove? Jasno je da se u predmetnom slučaju ne radi o bjekstvu „jednog osuđenika“, koji je hipotetički posmatrano npr. osuđen za „krivično djelo šumske krađe“. Sa takvim stanjem stvari sasvim ispravnim bi se činio zaključak prvostepenog suda da se bjekstvom „jednog osuđenika“ ne narušava ugled države BiH. Međutim, u konkretnom slučaju ne smije se ignorisati činjenica da je sa izdržavanja kazne zatvora pobjegao ratni zločinac, čije procesuiranje je povjereno pravosudnom sistemu BiH, i to sistemu koji ne podrazumjeva samo sudstvo u BiH, nego i institucije i nadležne organe koje osiguravaju izvršenje kaznih takvih osuđenika. Stoga, evidentno ne funkcionisanje institucija Republike Srpske kojima je povjereno osiguranje izvršenja kazne osuđenom Stankoviću, svakako da se može posmatrati kao neefikasnost pravosudnih institucija uopće u BiH, kojim se pod ozbiljnu sumnju dovela spremnost i sposobnost obnašatelja dužnosti u državnim institucijama da aktivno sudjeluju u ispunjavanju svojih kako državnih, tako u predmetnom slučaju, i međunarodnih obaveza.

Bjekstvo Radovana Stankovića, lica koje je prevashodno trebalo biti procesuirano od strane MKSJ-a, uzrokovalo je ozbiljne sumnje u opredjeljenost BiH ka poštivanju Daytonskog mirovnog sporazuma i suradnje sa Međunarodnim tribunalom za krivično gonjenje osoba odgovornih za kršenje međunarodnog humanitarnog prava na području bivše Jugoslavije, što između ostalog, suprotno navodima prvostepenog suda, proizilazi i iz pisma predsjednika Haškog Tribunala, Fausta Pocara. U istom se izražava duboka zabrinutost u vezi bjekstva osuđenog lica iz fočanskog zatvora i ističe da MKSJ zadržava svoju odgovornost u pogledu žrtava i svjedoka, kao i svoju zainteresiranost da osigura da se presuda osobi uhapšenoj u skladu sa odredbom 11. bis izvrši pod prisilom zemlje koja prima transfer.

Naime, sama činjenica da se predsjednik Haškog tribunala obratio nadležnim institucijama u vezi sa bjekstvom osuđenog lica za ratne zločine, te tražio detaljan izvještaj o istom od relevantnih državnih organa, govori da je cijeli incidentni događaj

narušio kredibilitet i ugled državnih tijela BiH, koji su dovedeni u situaciju da opravdavaju svoju „nesposobnost“ kroz izvještaje tražene od strane MKSJ-a.

Stoga, zaključci prvostepenog suda da zabrinutost predsjednika MKSJ-a za predmetni događaj nema značaj kriterija „štetnih posljedica“, neutemeljeni su, posebno iz razloga što isti ne moraju biti isključivo materijalne prirode, kako se to neosnovano zaključuje u pobijanoj presudi. Po ocjeni ovog vijeća, dovoljno je i samo obraćanje predsjednika MKSJ-a nadležnim državnim organima i traženja izvještaja o predmetnom događaju od istih, kako bi se zaključilo da je učinjenim krivičnim djelima (omogućavanje bjekstva licu lišenog slobode iz člana 375. stav 1. Krivičnog zakona RS, falsifikovanja isprave iz člana 377. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS, te krivičnog djela nesavjesnog rada u službi iz člana 354. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS) narušen kredibilitet i ugled institucija BiH.

Imajući u vidu navedeno, posebno cijeneći sadržaj sveukupnih okolnosti slučaja, Apelaciono vijeće je stanovišta da su u konkretnom slučaju ispunjeni pravni standardi propisani u odredbi člana 13. stav 2. tačka b) ZoS BiH, te da je u skladu sa istim Sud BiH nadležan za procesuiranje predmetnih krivičnih djela.

F- Odluka o ukidanju prvostepene presude;

Ovo vijeće je utvrđujući učinjenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka g) ZKP BiH, a koja se ogleda u pogrešno ocijenjenoj stvarnoj nenadležnosti Suda BiH, donijelo odluku kojom se prvostepena presuda ukida. Uvažavajući žalbene prigovore Tužilaštva BiH, te utvrđujući da je Sud BiH nadležan, ovo vijeće je, odlučilo da predmetni slučaj vrati prvostepenom sudu kao nadležnom sudu radi provođenja postupka i suđenja.

Donoseći ovakvu odluku, koja je formalno posmatrano u koliziji sa odredbom iz čl. 315. ZKP BiH, ovo vijeće je uvjerenja da je u predmetnom slučaju pretežnije, odnosno značajnije pravo optuženih na dvostепенost i pravičnost suđenja zagantovano drugim odredbama ZKP BiH kao i odredbama Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama, a koje bi optuženim bilo posve negirano ukoliko bi se postupilo u smislu te odrebe. Naime, održavanje pretresa pred Apeleacionim vijećem u situaciji kada dokazni postupak u prvom stepenu nije uopće proveden, značilo bi da se optuženima uskraćuje pravo na dvostепенost suđenja, odnosno uskraćuje pravo na žalbu, kojim se osigurava preispitivanje donešene sudske odluke. Kako se upotrebom pravnih lijekova ostvaruje načelo zakonitosti, ali i načelo pravičnosti, budući da se nepravilnom sudskom odlukom povrjeđuju upravo ta načela, ovo vijeće je donijelo odluku koju temelji na odredbama EKLJP, tačnije članu 6. iste, kojom su normirana prava na pravično suđenje, te posebno člana 13. EKLJP i člana 2. Protokola 7 kojima su zagantirana prava na žalbu, i iz kojih nesumnjivo proizilazi da svako čija su prava i slobode narušene ima pravo na pravni lijek pred nacionalnim vlastima, odnosno da svako ko je odlukom suda osuđen za krivično djelo ima pravo da njegovu osudu ili kaznu preispita viši sud.

Međutim, ovo vijeće konstatuje, da i pored velike važnosti pravnih lijekova i samog postupka pravnih lijekova, težište sudjenja je u pravilu uvijek u postupku pred sudom prvog stepena. Naime, pretres pred drugostepenim sudom primarno se posmatra kao postupak po žalbi, ispitivanje njene osnovanosti i donošenje odluke po istoj. Stoga, pojam pretresa pred apelacionim odjeljenjem je u svakom slučaju kraća faza krivičnog postupka od glavnog pretresa. U konkretnom slučaju, rezultat održavanja istog pred Apelacionim vijećem, u procesno-pravnom smislu, zapravo bi bio „skraćeni postupak“ po optužbi završen donošenjem „prvostepene presude“, na koju stranke nemaju pravo žalbe.

Dakle, bez obzira što je članom 315. stav 1. tačka a) ZKP BiH, nakon ukidanja prvostepene presude, predviđeno određivanje održavanja pretresa pred Apelacionim vijećem, ovo vijeće je donijelo odluku da se glavni pretres prevashodno održi pred prvostepenim vijećem, kako bi se osigurala prava stranaka u postupku, zagwarantiranih odredbama EKLJP i Protokola 7 iste, te na taj način obezbjedili temeljni principi pravičnosti, kao i princip zakonitosti, predviđen odredbom člana 2. ZKP BiH.

Iz naprijed navednih razloga, a na osnovu odredaba člana 297. stav 1. tačka g) ZKP BiH, te odredaba člana 13. stav 2. tačka b) ZoS BiH, a u vezi sa odredbama članova 6. i 13. EKLJP i člana 2. Protokola 7. EKLJP, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Zapisničar:

Lejla Garaplija

**PREDSJEDNIK VIJEĆA
S U D I J A
Meddžida Kreso**